

Министерство за финансии

*Сектор за управување со средствата од Инструментот за прет-пристапна
помош-ИПА*

*Информација во врска со ефективното функционирање на системот за
управување и контрола со ИПАРД*

Ноември 2022

Информација за ефективно функционирање на системот за управување и контрола на ИПАРД 2014- 2020;

Со цел поефикасно функционирање на ИПАРД Агенцијата, подготвени се измени на Внатрешните процедури за работа на ИПАРД Агенцијата во 2022 година. Измената на Внатрешните процедури за работа на ИПАРД Агенцијата произлегува од потребата за унапредување на процесот на плаќање преку воведување на авансно плаќање. Оваа измена произлегува од измените на Секторската спогодба и со имплементирање на истата ќе се забрза процесот на плаќања од една страна и ќе се намали ризикот од губење на средства од ИПАРД Програмата. Овие измени се квалифицирани како значајни поради што е доставено барање за одобрување на Внатрешните процедури за работа на ИПАРД Агенцијата до ГД АГРИ на 17 Октомври 2022 година. Измените ќе започнат да се применуваат по добивање на одобрување од страна на ГД АГРИ како и постигнување целосна функционалност на САП системот за сметководствено работење во однос на авансите.

Врз основа на изменетата Секторска спогодба, Уредбата за начинот и постапката за користење на финансиската поддршка за мерките за рурален развој финансирани од ИПАРД Програмата 2014-2020 година е изменета со одредба во која се вели: „Апликантот може да поднесе барање за авансно плаќање на финансиската поддршка во рок од 60 дена по склучувањето на договорот за финансиска поддршка. Износот за кофинансирање на инвестицијата ќе се намали за износот на авансното плаќање. Авансното плаќање не може да надмине износ поголем од 50% од износот на одобрената финансиска поддршка за инвестицијата“.

Во понатамошниот дел се претставени активностите преземени од структурите на ИПАРД за подобрување на функционирањето на системот за индиректно управување.

1. Верификациски посети

Одделението за поддршка на Националниот координатор за авторизација (НАО) во рамките на Годишниот план за верификациски посети за 2022 година има испланирано три посети.

Првата верификациска посета за ex-post контрола на лице место на платени проекти, започна во Април 2022 година. Со оваа верификациска посета беа проверени проекти во вредност од 1.414.025,34 ЕУР, што претставува 18,58% од вкупно исплатените проекти во текот на 2018 и 2019 година (од мерка 11 примерокот беше ограничен на инвестиции каде исплатениот износ на корисникот надминува 1.300.000,00 МКД). Конечниот извештај беше издаден на 4 Јули 2022 година.

Втората верификациска посета е верификациска посета за проверка дали воспоставените структури и органи се во согласност со барањата за доверување на

задачите за спроведување на буџетот за ИПАРД III. Оваа верификациска посета е во тек во рамките на процесот за подготовка на пакетот за доверување на задачите за спроведување на буџетот за Програмата ИПАРД 2021-2027.

Третата верификациска посета е за административна проверка на исплатени проекти во 2 и 3 квартал од 2022 година и е планирано да се реализира во текот на Декември 2022 година.

2. Следење на спроведувањето на ревизорските препораки

(а) Внатрешна Ревизија

Оперативните структури за имплементација на ИПАРД беа предмет на внатрешната ревизија во текот на 2022 година од страна на Секторите/Одделенијата за Внатрешна Ревизија во рамките на секоја институција.

Сектор за управување со средствата од инструментот за прет-пристапна помош - ИПА

Согласно Годишниот план за спроведување на внатрешна ревизија за 2022 година во Министерство за Финансии испланирано е да се реализира една ревизија на системот на внатрешни контроли во процесот на управување со човечки ресурси во Секторот за управување со средствата од ИПА. Ревизијата започна да се спроведува во Октомври 2022 година и сеуште е во тек .

ИПАРД Агенција

Во текот на 2022 година спроведени се четири ревизии од Годишниот план за ревизија за 2021 година од страна на Секторот за внатрешна ревизија во ИПАРД Агенцијата и тоа:

- Ревизија на процесот на одобрување на проекти и склучување на договори за мерката 7 од ИПАРД Програмата 2014-2020
- Ревизија на процесот на контрола на лице место пред исплата од ИПАРД Програмата 2014-2020
- Ревизија на процесот на известување до Тело за Управување согласно Договорот за имплементација на ИПАРД Програмата 2014 – 2020 склучен помеѓу ТУ и ИПАРД Агенцијата
- Ревизија на процесот на одобрување на исплати од ИПАРД Програмата 2014-2020.

Согласно Годишниот план за 2022 година планирано е да се реализираат 6 ревизии од кои 5 ревизии за процесите за ИПАРД и 1 ревизија на барање на директорот на ИПАРД Агенцијата. До Ноември 2022 година завршена е една ревизија за следење на наодите од претходни ревизии , две ревизии се во тек, а 2 ревизии е потребно да започнат во наредниот период..

Тело за управување со ИПАРД

Со Годишниот план за ревизија за 2021 година на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство беше предвидена една ревизорска мисија на процесот на публицитет на ИПАРД програмата. Ревизијата не беше спроведена до крајот на 2021 година и се планира да се реализира во текот на 2022 година.

Согласно Годишниот план за ревизија за 2022 година планирана е една ревизија на процесот на организација на Мониторинг комитети за ИПАРД програмата за 2020 година.

(б) Извештаи од Ревизорско тело

Ревизорско тело за ревизија на ИПА во Април 2022 година ги издаде Годишниот ревизорски извештај и Годишното ревизорско мислење за 2021 година. Со Годишното ревизорско мислење изразено е неквалификувано мислење со акцент на прашањата во однос на веродостојноста на годишните финансиски извештаи или изјави / годишни сметки со посебен акцент на : генерирање на неточни податоци од сметководствениот систем (SAP) во Книгата на должници, помал прилив на ИПАРД евро сметката поради пребивање на долгот и задржаните средства како банкарски трошоци.

Ревизорите изразија неквалификувано мислење со акцент на прашањето за законитоста и регуларноста на расходите и функционирањето на системите за управување и контрола со внимание на: недостаток на супервизија во процесот на одобрување на плаќање, погрешна пресметка на соодветните средства за кофинансирање, отсуство на долгорочна политика за задржување и мотивација на вработените и задоцнети плаќања.

Во табелата подолу се дадени наодите од Годишниот ревизорски извештај за 2021 година за имплементација на ИПАРД II Програмата:

	Висок	Среден	Низок	Вкупно	Затворени наоди 03.11.2022
НАО/МС	2	2	0	4	1
ТУ	/	1	0	1	0
ИПАРД Агенција	7	15	2	24	4
Вкупно:				29	5

Во однос на отворените наоди од извештаите на РТ, НАО во координација со оперативната структура на 29 Април 2022 година изработи Консолидиран Акциски план, а на 03 Ноември 2022 изработи Ревидиран Акциски план со рокови и одговорности за спроведување на препораките и надминување на наодите. Во ревидираниот акциски план беа вклучени наодите од надворешната ИТ ревизија од ГД АГРИ.

НАО континуирано го следи спроведувањето на активностите договорени за надминување на наодите. На квартална основа, ИПАРД Агенција и Телото за управување поднесуваат до НАО Табела за спроведување на ревизорските препораки, каде што е даден последниот статус на преземени активности. Одделението за поддршка на НАО извршува анализа на динамиката на спроведување на активностите и го информира НАО во врска со статусот на имплементација.

(в) Надворешна ревизија

Во текот на 2020 година, извршена е ревизија согласно член 50 став (1) точка (ц) од Рамковната спогодба за ИПАРД II. Ревизорската мисија ја спроведе надворешна ревизорска куќа.

Главната цел на ревизијата беше да се провери усогласеноста на ИПАРД Агенцијата со стандардот за безбедност на информациите ИСО 27002: 2013 и ограничен преглед со фокус на следење на безбедноста на информациите на системите што ги користат Националниот фонд и Националниот координатор за авторизација. Ревизијата беше спроведена од 21-25 септември 2020 година и прелиминарните наоди беа презентирани на завршниот состанок. Конечниот извештај од оваа мисија беше доставен во Јули 2022 година и содржи 5 препораки за ИПАРД Агенцијата и една забелешка за Управувачката структура.

3. Контрола на административните капацитети на оперативната структура

Сектор за управување со средствата од инструментот за претпристапна помош - ИПА (Управувачка структура)

Согласно Анализата за обем на работни места за 2022 година, оптималниот број на вработени во Секторот е 19 (вклучувајќи го и НАО).

Во Април 2022, еден помлад соработник вработен во НФ беше интерно прераспределен во рамки на Министерството за финансии.

Моменталниот број на вработени во УС е 17 вработени (вклучувајќи ја НАО), со што стапката на пополнетост на работните места согласно Анализата за обем на работа за 2022 е 89%.

ИПАРД Агенција

Согласно Анализата за обем на работа за 2022 година оптималниот број на вработени во ИПАРД Агенцијата е 165. Со АОР за 2022 во бројот на вработени во ИПАРД структурата беа вклучени 7 вработените од Сектор за ИТ и 10 вработени од Секторот за контрола (вклучувајќи ги и контролорите кои работат на националните мерки).

Во текот на 2022 година, во ИПАРД структурата во АФПЗРР бројот на вработени се зголеми за 4 лица и во исто време се намали за 11 вработени.

Моменталниот број на вработени кои се ангажирани на прашања поврзани со ИПАРД во Агенцијата, заклучно со 10 ноември 2022, изнесува 139 вработени.

Земајќи го во предвид моменталниот број на вработени, стапката на пополнетост на работните места согласно Анализата за обем на работа за 2022 е 84%.

Тело за управување со ИПАРД

Согласно Анализата за обем на работа за 2022 година оптималниот број на вработени во Телото за управување со ИПАРД е 17.

Во текот на 2022 година, еден советник замина, а еден помлад соработник беше вклучен во структурите на Телото за управување со ИПАРД.

Моменталниот број на вработени во Телото за управување со ИПАРД е 15 (вклучувајќи го и Раководителот на ТУ) или стапка на пополнетост од 88 %.

Во табелата подолу се дадени податоци во однос на човечките капацитети заклучно со Ноември 2022:

Институција	Број на вработен и на 01.01.2022	Потребен број на вработен и согласно АОР 2022	Реализиран и нови вработувања до 10.11.2022	Напуштен и позиции до 10.11.2022	Моментален број на вработени 10.11.2022	Стапка на пополнетост	Стапка на обрт на вработени
НАО/НФ	18	19	0	1	17	89%	5.56%
ИПАРД Агенција*	146	165	4	11	139	84%	7.53%
Тело за управување со ИПАРД**	15	17	1	1	15	88%	6.67%
Вкупно	179	201	5	13	171	85%	7,26%

* со АОР 2022 за ИПАРД Агенција, Секторот за ИТ е вклучен во ИПАРД структурата и 7 вработени од овој сектор се вклучени во бројот на вработени на 01.01.2022. Исто така сите вработени од Сектор за контрола се вклучени во ИПАРД структурата (односно се вклучени и контролорите кои работат на националните мерки). Овие промени ќе се земат во предвид за пресметување на потребите во 2022 година и нема да имаат ефект врз пресметувањето на потребите и обртот на вработените за 2021 година.

** од 01.01.2022 во бројот на вработени во ТУ вклучено е едно лице од одделението за мерката ЛЕАДЕР бидејќи истото е активно вклучено во извршување на работните задачи на ТУ.

4. Акредитација на нови мерки во рамки на ИПАРД Програмата

Акредитацијата на нови мерки се планира за следниот ИПА III програмски период.

5. Финансиски менаџмент

Заклучно со 2 Ноември 2022 година исплатите од ИПА средства изнесуваат:
- 11.7 милиони евра во 2022 година

- 33.2 милиони евра вкупно од почетокот на имплементацијата на програмата.

Вкупно деклариран износ (Д1 форма) на ИПА средства заклучно трет квартал 2022 година:

- за 2022 во износ од 11 милиони евра
- од почетокот на имплементацијата на програмата во износ од 32.4 милиони евра

Пресметка на губење на средства за 2022 година

При определувањето на потенцијалниот ризик за губење на одобрените средства како претпоставки се земени во предвид следниве инпути:

V компонента		
Пресметка на потенцијалниот ризик од губење на средства согласно правилото н+3		
Р.бр.	Референца	ИПАРД средства €
1.	Финансиски алокации 2019	14.000.000,00
2.	Обезбедени средства од 2021	2.180.533,31
3.	Деклариран износ 2022 (К1)	1.563.039,76
4.	Деклариран износ 2022 (К2)	6.573.577,97
5.	Деклариран износ 2022 (К3)	2.681.614,45
6.	Платен износ во К4	972.912,24
7.	Планиран износ за плаќање до крај на 2022	727.087,76
8=2+3+4+5+6+7 -1	Нема губење на средства на крајот на 2022	878.765,49

Земајќи ја во предвид калкулацијата во прилог, нема потенцијален ризик од губење средства на крајот на 2022 година.

До крајот на 2022 година, треба да се исплатат дополнителни 2 милиони евра, односно вкупно околу 34 милиони евра. Во текот на 2023 година потребно е да бидат потрошени околу 26 милиони евра со цел во целост да се избегне губење на средства. НАО и ИПАРД структура континуирано работат на изнаоѓање на најдобрите решенија и мерки за поголема исплата на средства до крајот на 2023 година.